

Parlamentul României
Camera Deputaților

Hr. 0/1838/VB
20.05.2013

OPINIE

privind Propunerea de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind informațiile care însoțesc transferurile de fonduri, COM (2013) 44 și Propunerea de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului, COM (2013) 45

Având în vedere Tratatul de la Lisabona, în special art. 5 și art. 12 TUE, precum și Protocoalele nr. 1 și nr. 2 anexate tratatului,

Având în vedere Constituția României, republicată, în special art. 148,

Având în vedere Hotărârea Camerei Deputaților nr. 11/2011,

Luând în considerare proiectul de opinie al Comisiei juridice, de disciplină și imunități, din 24.04.2013,

Luând în considerare fișa de informare a Direcției de drept comunitar a Camerei Deputaților,

Luând în considerare punctul de vedere al Guvernului României, exprimat prin Nota Ministerului afacerilor externe din 28.02.2013 și Nota actualizată din 8.05.2013,

Luând în considerare proiectul final de opinie adoptat de Comisia pentru afaceri europene în ședința din 9.05.2013,

Având în vedere aprobarea Biroului Permanent al Camerei Deputaților din data de 13.05.2013,

Camera Deputaților, în conformitate cu prevederile art. 40 din Hotărârea Camerei Deputaților nr. 11/2011 din data de 27.04.2011, adoptă prezenta **opinie**:

- Apreciază că noile propuneri legislative sunt conforme cu principiul subsidiarității, obiectivele propuse de acestea neputând fi realizate în mod independent de către statele membre, ci numai sub forma unor norme comune la nivelul Uniunii;
- Amintește că programul de examinare prioritară în 2013 a propunerilor UE de către Camera Deputaților include și cadrul pentru măsuri administrative pentru înghețarea fondurilor, activelor financiare și beneficiilor economice ale persoanelor și entităților suspectate de activități teroriste pe teritoriul UE, își exprimă surprinderea că, la 4 ani de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, nu există încă un astfel de cadru pentru realizarea obiectivelor spațiului de libertate, securitate și justiție și încurajează Comisia Europeană să propună în cel mai scurt timp un mecanism administrativ eficient și cuprinzător de înghețare a fondurilor, activelor financiare și beneficiilor economice ale persoanelor și entităților suspectate de activități teroriste;
- Ia act că ambele inițiative reprezintă revizuirii ale unor acte din anii 2005-2006, având ca scop îmbunătățirea cadrului legislativ în materie, pentru a-i spori eficacitatea și pentru a asigura conformitatea sa cu standardele internaționale; deși elementele de noutate introduse în ambele propuneri nu reprezintă modificări de substanță și nici nu au efecte de reformă a sistemului, conferă totuși valoare adăugată;
- Ia act că în Notele sale, Ministerul afacerilor externe arată că România apreciază ca fiind binevenite propunerile Comisiei Europene de a susține eforturile statelor membre în lupta împotriva spălării banilor și finanțării terorismului, prin adoptarea la nivelul Uniunii Europene a unor acte comunitare moderne și eficiente, armonizate cu standardele internaționale în domeniu, este interesată cu privire la consolidarea măsurilor privind combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și va susține, de principiu, cele două inițiative;
- Recunoaște că noua directivă sporește claritatea și coerența normelor în statele membre prin instituirea unui mecanism clar de identificare a beneficiarilor efectivi, asigură o mai bună cunoaștere a clienților și o mai bună înțelegere a naturii activităților acestora prin sporirea clarității și transparenței normelor referitoare la obligația de precauție privind clientela, răspunde unor amenințări și vulnerabilități noi, acoperind sectorul jocurilor de noroc, consolidează cooperarea dintre diferitele unități naționale de informații financiare;
- Salută conceptul abordării personalizate și flexibile în funcție de risc și recunoaște că astfel, statele membre au deplina libertate să întreprindă măsurile și acțiunile necesare pentru contracararea amenințărilor serioase cu care se pot confrunta la nivel național;
- Recunoaște necesitatea adoptării unor standarde internaționale revizuite aliniat cu noile recomandări ale Grupului de Acțiune Financiară Internațională, emise în februarie 2012;
- Recunoaște că Regulamentul propus, aduce contribuții semnificative, în special prin îmbunătățirea trasabilității plăților și garantarea faptului că autoritățile de aplicare a legii și/sau de urmărire penală competente au acces imediat la informațiile de bază privind plătitorul transferurilor de fonduri;
- Ia act de faptul că în prezent exista un număr estimat de 3600 de grupuri internaționale de crimă organizată active în UE, implicate în traficul de droguri, persoane, arme de foc și alte bunuri ilicite, fraudă, criminalitate informatică, etc.
- Salută conștientizarea la nivelul Uniunii Europene a fenomenului prin care infracțiunile grave și crima organizată sunt impulsionate de profiturile imense care sunt apoi spălate și re-investite, iar acest ciclu, repetat, duce la creșterea exponențială a puterii și capacității

grupărilor de criminalitate organizată de a se sustrage urmării penale și de a-și perpetua operațiunile ilicite;

- Salută plasarea necesității de combatere a terorismului în primul plan al acțiunii Uniunii Europene și instituționalizarea unor mecanisme care să limiteze accesul acelor organizații și persoane, la finanțare; consideră că abordarea din perspectiva urgenței de stopare a finanțării terorismului poate elimina eventuale rezerve față de măsuri decisive în materie de combatere a spălării banilor, de vreme ce nicio instituție europeană și niciun stat membru al Uniunii nu tolerează ideologia și practicile organizațiilor teroriste;
- Salută menționarea explicită a infracțiunilor fiscale și includerea „infracțiunii fiscale” legată de impozitele directe și indirecte în definiția amplă a „activității infracționale” cuprinsă în prezenta directivă, în conformitate cu recomandările revizuite ale Grupului de Acțiune Financiară Internațională;
- Achiesează la observațiile din rapoartele Comisiei speciale pentru crimă organizată, corupție și spălare de bani, a Parlamentului European, că operațiunile de spălare a banilor implică deturnări de fonduri dinspre sau către paradisuri fiscale, iar aceasta impune adoptarea unor măsuri care să asigure standarde minime de bună guvernanta în materie fiscală, mai ales în acele sisteme judiciare cu regim fiscal privilegiat și că politicile de combatere a spălării banilor și a infracțiunilor fiscale pot contribui reciproc la limitarea acestor fenomene infracționale;
- Susține propunerea Comisiei de creare a unor registre publice la nivelul fiecărui stat membru, în care să se regăsească informații centralizate despre beneficiarii reali ai persoanelor juridice;
- Salută Hotărârea din 25 aprilie 2013 a Curții de Justiție a Uniunii Europene în cauza C-212/11 *Jyske Bank Gibraltar Ltd /Administración del Estado* și apreciază că aceasta întărește prevederile art. 31-32 și 49-54 din propunerea de directivă, privind rolul și cooperarea transfrontalieră între unitățile de informații financiare și acceptă că restricția privind libertatea de prestare a serviciilor poate fi justificată prin motive imperative de interes general, cum ar fi lupta împotriva spălării banilor și finanțării terorismului;
- Achiesează la observațiile din Raportul intermediar din 22 februarie 2013, al Comisiei speciale pentru crimă organizată, corupție și spălare de bani, a Parlamentului European, în special cele de la considerentele nr. 29, 33, 37, 44 și 51, legate de îmbinarea măsurilor de confiscare a activelor de origine criminală eficiente și disuasive cu acțiuni care să vizeze aducerea în fața justiției a celor care se sustrag voit cercetărilor; crearea unor liste a societăților corecte (așa-numitele „liste albe”), care să fie utilizate în special în domeniul procedurilor de achiziții publice și care să fie întocmite în funcție de gradul de respectare a procedurilor și de nivelul de transparență al societăților în relațiile lor precedente cu administrația publică; evaluarea precisă a riscurilor asociate noilor produse bancare și financiare în cazul în care permit anonimatul sau operarea la distanță; reglementarea la nivelul Uniunii a protecției martorilor și a celor care colaborează cu justiția;
- Salută atribuirea către Autoritatea europeană de supraveghere, Autoritatea Bancară Europeană, Autoritatea europeană pentru asigurări și pensii ocupaționale și Autoritatea europeană pentru valori mobiliare și piețe a competenței de emitere a unui aviz privind riscurile care afectează sectorul financiar;

- Întrucât autoritățile europene de supraveghere în domeniul financiar vor fi obligate să emită ghiduri cu elemente ce trebuie considerate în aplicarea abordării bazate pe gradul de risc, consideră necesar ca respectivele ghiduri să fie emise cu suficient timp înainte de expirarea termenului în care statele membre sunt obligate să asigure transpunerea directivei;
- Susține oportunitatea uniformizării regimului sancționator și prevederile care obligă statele membre să prevadă în legislația națională, „sancțiuni eficace, proporționale și disuasive”, dar numai în măsura în care se va identifica un mecanism care să prezinte caracteristicile de eficiență, proporționalitate și de descurajare, în egală măsură pentru toate statele membre (ex. cele de tipul amenzilor să fie raportate la cifra de afaceri a entității sancționate);
- Așteaptă cu interes lansarea de către Comisia Europeană a proiectului de directivă destinat asigurării ca sancțiunile disuasive prevăzute de cea de-a 4-a directivă de combatere a spălării banilor să se producă efectiv; va sprijini procesul de adoptare și de implementare a măsurilor de stabilire de norme minime pentru toate statele membre, cu privire la ce tipuri de infracțiuni să fie considerate spălare a banilor și ce nivel de sancțiuni penale să se aplice, avansarea de norme mai clare și mai ferme privind confiscarea extinsă, respectiv confiscarea bunurilor care nu pot fi legate direct de o anumită infracțiune, facilitarea confiscării de active care au fost transmise către terțe părți, confiscarea, în circumstanțe limitate, chiar și în absența unei condamnări penale definitive, în cazurile în care persoana este decedată, cu o boală permanentă sau se sustrage urmării penale;
- Semnalează că este necesară asigurarea unei corelări logice a termenelor impuse pentru îndeplinirea diverselor categorii de obligații, atunci când între aceste obligații există relație de dependență; astfel, în cazul obligației statelor membre de a realiza evaluarea riscului de spălare a banilor la nivel național, în care să se țină cont de evaluarea de la nivelul pieței unice (pentru care proiectul de directivă prevede un termen de 2 ani de la intrarea în vigoare a directivei), termenul trebuie să fie specificat și să curgă de la data la care Comisia a pus la dispoziția statelor membre evaluarea la nivel UE. Clarificarea situației este necesară de asemenea pentru obligația impusă entităților obligate care trebuie să țină cont în realizarea politicii și strategiei de risc în domeniu atât de evaluarea de la nivelul UE cât și de cea la nivel național (art.6, 7 și 8);
- Exprimă rezerve față de metoda „deducției” indicată la pct. 5 al art. 1¹, întrucât este greu de presupus că s-ar putea aplica conform unor criterii valide și cu o acuratețe comparabilă, de către o multitudine de persoane dintr-o multitudine de sisteme de aplicare a legii;
- Semnalează existența unor prevederi care sunt dificil de îndeplinit, iar eșecul aplicării poate provoca daune întregului mecanism: măsuri de precauție privind clientela, prevăzute la art. 10, în special în ce privește stabilirea unei relații de afaceri, prevăzută la lit. a); identificarea „persoanei străine expuse politic”, prevăzută la art. 18, lit. a) și a sursei patrimoniului și sursei fondurilor implicate în relația de afaceri sau în tranzacție”, prevăzută la art. 18, lit. c); dificultatea de a identifica „banca fictivă” și de a aplica interdicția prevăzută la art. 23 ca instituțiile de credit să stabilească sau să continue o

¹ pct. 5 al art. 1: Cunoașterea, intenția sau scopul, necesare ca elemente ale activităților menționate la alineatele (2) și (4), pot fi deduse din circumstanțe factive obiective.

relație de afaceri cu o asemenea bancă; viabilitatea unui organism adecvat de autoreglementare al profesiei, prevăzut la art. 33 pct 1.; asigurarea de către autoritățile naționale ca persoanele care conduc sau care vor conduce efectiv activitățile caselor de schimb valutar sau firmelor de jocuri de noroc, sau beneficiarii reali ai acestora, sunt persoane competente și potrivite, prevăzută la art. 44 pct. 1; recomandă completarea propunerilor cu prevederi care să reducă riscul semnalat;

- Îndeamnă Comisia să adopte o perspectivă mai cuprinzătoare în ce privește „reputația sectorului financiar”, de vreme ce aceasta a fost afectată în mai mare măsură de fraude și practici iresponsabile relativ recente, decât de „fluxurile masive de bani murdari”, cu atât mai mult cu cât în marea majoritate a cazurilor, tranzacțiile suspecte de spălare de bani au o aparență onorabilă, iar profiturile suplimentare astfel aduse diminuează în realitate, „lipsa de încredere în sistemul financiar”;
- Semnalează că situațiile de risc major, ca de exemplu protejarea angajaților autorităților sau entităților obligate, împotriva unor amenințări sau acțiuni ostile ale infractorilor, ar trebui rezolvate prin prevederi cu putere normativă la nivelul Uniunii;
- Semnalează absența criteriilor necesare stabilirii „riscului de destabilizare a piețelor financiare” și respectiv „prejudiciului disproporționat”, prevăzute la art. 19 din propunerea de Regulament și, în respectul principiului transparenței, recomandă reformularea art. 19, în sensul restrângerii posibilității de exonerare a publicității, privind faptele și identitatea persoanelor responsabile;
- Exprimă rezerve față de excepția formulată la art. 31, pct 4, conform căreia unitățile de informații financiare trebuie să dea curs solicitărilor de informații formulate de autoritățile de aplicare a legii din statul membru doar dacă „furnizarea unor astfel de informații ar avea un impact negativ” și semnalează că nu furnizarea de informații în sine, ci modul în care autoritățile ar folosi aceste informații ar putea aduce daune părții; consideră că se impune reformularea și adăugarea unor prevederi care să aplice un regim de confidențialitate acelor informații și să responsabilizeze deținătorul informației;
- Recomandă promovarea unei obligații formale ca tranzacția să nu fie realizată în cazul tranzacțiilor despre care autoritățile cunosc sau bănuiesc că sunt legate de spălarea banilor sau de finanțarea terorismului și reformularea în acest sens a art. 34 pct. 1;
- Semnalează riscul deturnării facile a bunei intenții a autorului de a admite acțiunea angajatului entității obligate de a descuraja un client să realizeze operațiuni ilegale, prevăzută la art. 38 din propunerea de directivă și recomandă completarea reglementării privind interzicerea divulgării.

Prezenta opinie este adresată președinților Parlamentului European, al Consiliului și, respectiv, al Comisiei Europene, precum și Guvernului României.

PREȘEDINTE

Valeriu Ștefan ZGONEA
